

Kungsbacka kommun
forskola.grundskola@kungsbacka.se

2019-12-02
1 (22)
Dnr-SI 2019:5918

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Furulidsskolan i Kungsbacka kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Furulidsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Furulidsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera kunskapsresultaten och utveckla ett värdegrunds- och jämställdhetsarbete som genomsyrar utbildningen på skolan.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att undervisningen stimulerar och utmanar alla elever, oavsett var de befinner sig i sin utveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver starta ett strategiskt och gemensamt arbete på skolan där all personal och samtliga elever är delaktiga i skapandet av en lugn och trygg miljö och där studiero råder.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera lärarnas bedömningar för att säkerställa att de är rättvisande och likvärdiga, samt ge förutsättningar för lärarna att kunna sambedöma och kvalitetssäkra sina bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 29 maj 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5918) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn inte följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat på Furulidsskolan i den omfattning som behövs för att kunna besluta om adekvata förbättringsåtgärder. Ytterligare ett skäl till bedömningen är att det saknas ett värdegrundsarbete som genomsyrar undervisningen på skolan. Rektorn skapar dock förutsättningar för lärarna att samverka.

Rektorn har påbörjat ett utvecklingsarbete, men fler utvecklingsområden finns

Vid framtagandet av skolans utvecklingsområden har lärarna till viss del varit delaktiga. Rektorn berättar i intervju att i januari 2019 träffades en grupp representanter för skolan med syfte att identifiera skolans behov av utvecklingsområden. Lärarna har varit delaktiga genom att få svara på en enkät om skolans behov. De prioriterade utvecklingsområdena som rektorn beslutat om är till exempel; undervisningens kvalitet, bedömning och betygssättning, extra anpassningar och särskilt stöd, gemensamma förhållningssätt i stödjande av elevernas utveckling, arbetet med likabehandling samt ökad samverkan med elevhälsoteamet. Rektorn berättar att hon fick ge pedagogiska idéer vid byggnationen av skolan, med utgångspunkt i EU:s nyckelkompetenser för ett livslångt lärande med en fysisk miljö med ateljéer och anpassade miljöer för arbete. Lärarna berättar att de har saknat information, delaktighet och en tydlig ledning av rektorn i samband med byggnationen, särskilt när det gäller visionen om de öppna lärmiljöerna. De menar att skolan först måste skapa trygghet och studiero genom rutiner och struktur innan eleverna kan klara av att ta ansvar i de flexibla lärmiljöerna, vilket de påtalat för

rektorn. Nu har lärarna fått mer riktlinjer hur det ska ske, men menar att strukturen behöver utvecklas ytterligare.

Rektorn följer endast upp en del av elevernas resultat och lärarnas undervisning

Rektorn uppger i den inskickade dokumentationen att det senaste läsåret har hon lagt fokus på att leda förändringsprocesser på den nya skolan, och har därför inte i tillräcklig utsträckning följt upp elevernas resultat som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn har dock följt upp läsförståelsen i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. Efter beslutade insatser med intensivläsning har rektorn och lärarna nu konstaterat att fler elever når målen/kunskapskraven i svenska. De har noterat i samband med uppföljningen att insatserna behövs göras tidigare för att få ett mer optimalt resultat. Rektorn har också konstaterat att pojkarnas resultat har förbättrats utifrån att de använder arbetssättet STL (skriva sig till lärande). Rektorn har också, genom avstämningar med lärarna, fått veta vilka elever som inte når målen. Avstämningar sker även på medarbetarsamtalen där rektorn också följer upp lärarnas undervisning. Rektorn vet att eleverna har det bra omsorgsmässigt på skolan, men undervisningen är inte likvärdig för alla elever och ger som exempel, att alla lärare inte tydliggör målen eller har samma förhållningssätt gällande det formativa arbetet. Hon har inte gjort klassrumsbesök på 1,5 år men får information utifrån det hon hör i samtal med lärarna och säger att hon därför är ganska säker på att lärarnas undervisning utgår från de nationella målen. I ämnena finns i de flesta fall en tillgänglig planering med det centrala innehållet, vilket specialpedagogen har hjälpt till med. Lärarna berättar att de har saknat en tydlig ledning och styrning från rektorn samt att informationen de fått har varit otydlig. Lärarna har under det senast läsåret haft sina pedagogiska planeringar på lärplattformen Unikum, men ingen av lärarna har fått någon respons på dessa av rektorn. Rektorn har inte heller deltagit på något av lärarnas mötesforum. Men lärarna har arbetat med undervisningen genom att fördela ämnesansvar och diskuterat hur de gör eleverna mer medvetna om läroplanens mål. Lärarna har bestämt att beskrivningar av ämnenas mål ska finnas synliga i alla klassrum.

Det pågår ett visst värdegrundsarbete men det råder en osäkerhet om hur resurserna fördelas på skolan

På Furulidsskolan sker till viss del ett värdegrundsarbete men det saknas en uppföljning om hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen och det råder ovisshet över hur skolans resurser fördelas. Värdegrundsarbetet sker konstant på skolan, och lärarna upplever att de har samma uppfattning i värdegrundsfrågorna. De ger som exempel ordningsreglerna som togs fram tillsammans med eleverna samt att

de har trivselledare och rastaktiviteter, vilket också rektorn berättar om och också uppger att de följt upp skolans regler. Men några lärare saknar ett gemensamt förhållningssätt då de upplever att alla lärare inte tillrättavisar eleverna om samma saker. De har fått förutsättningar att arbeta med likabehandlingsplanen av rektorn, men det saknas en systematisk uppföljning av värdegrundsarbetet på skolan. Lärarna är inte delaktiga i fördelningen av skolans resurser och är tveksamma till den fördelning som sker. De tror att elevhälsan är delaktiga i besluten, men också att föräldrar har stark påverkan på hur resurserna fördelas och upplever att de oftast går till de utåtagerande eleverna. Rektorn bekräftar att hon nog fördelar resurserna oftare till elever med utåtagerande beteende än de elever som har kunskapssvårigheter. Några representanter för elevhälsan berättar att utifrån den informationen de får av elevärendena, känner de ansvar att meddela rektorn om behov av resurser föreligger, vilket även rektorn hoppas att de gör. Hon tillägger samtidigt att hon hoppas att även lärarna kommer till henne och påpekar behov av resurser.

Det pågår inget strategiskt jämställdhetsarbete, men finns inplanerat i skolans verksamhetsplan

Det jämställdhetsarbete som sker på skolan är lärarnas initiativ. Rektorn uppmanar lärarna att tänka in könsperspektivet i undervisningen, men ingen uppföljning sker av det arbetet. Elevhälsan känner inte till om det pågår något särskilt jämställdhetsarbete som gäller för alla på skolan men tror att lärarna har med sig jämställdhetsperspektivet hela tiden. I arbetet med yrkesval och STL (skriva sig till lärande) finns könsperspektivet med. Några elever säger i intervju att lärarna kan vara olika mot flickor och pojkar. De ger som exempel att lärarna är strängare mot pojkarna, om flickorna gör dumma saker så får de inte lika mycket skäll. Rektorn berättar att skolan kommer att arbeta med jämställdhet och att det nu finns inlagt i skolans verksamhetsplan.

Rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka och de nyanställda och obehöriga lärarna får informellt stöd av kollegorna

Rektorn har sett till att det finns tid för lärarna att samverka och lärarna ger stöd till nyanställda och obehöriga kollegor på skolan. Lärarna berättar att rektorn sett till att det finns tid för arbetslaget att samverka, de har en timme i veckan för arbetslaget samt ytterligare en timme då det är lärarkonferens med mer styrt innehåll som elevhälsofrågor, kunskapsresultat och organisationsfrågor. De träffas även i olika fokusgrupper som t ex STL-grupp, ämnesgrupp eller där bedömningsfrågor diskuteras. Men lärarna önskar ett mer kollegialt och öppet klimat där de delar med sig av sina erfarenheter till varandra. De ska nu påbörja ett arbete med att utveckla samarbetet

genom att delge varandra sina pedagogiska planeringar samt stödja varandra i arbetet med elever i behov av särskilt stöd, det gäller även de elever som hunnit längre i sin utveckling och behöver mer utmaningar. Lärarna och elevhälsan berättar att de nyanställda lärarna kan få gå bredvid en lärare, men det saknas ett mentorskap. Rektorn säger att de nyanställda får en mentor och att det finns avsatt tid för mentorskap. Eftersom skolan har stor personalomsättning så är alla lärare i arbetslaget noga med att stödja de nyanställda eller obehöriga lärarna som börjar på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera kunskapsresultaten och utveckla ett värdegrunds- och som genomsyrar utbildningen på skolan.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas en uppföljning och analys av skolans resultat. Visserligen har rektorn beslutat om flera utvecklingsområden, men det är oklart om dessa områden stämmer överens med det aktuella behov av utveckling som finns på skolan då en analys saknas.

Enligt Skollagen ska planering, uppföljning och utveckling på skolenhetsnivå vara systematisk och kontinuerlig. Rektorn ska göra elever, lärare och övrig skolpersonal delaktig i uppföljningsarbetet och skapa forum för att möjliggöra delgivande av erfarenheter kring varför måluppfyllelsen ser ut som den gör, vad problem i undervisningen beror på och vilka skillnader och variationer som finns mellan elevgrupper, ämnen och målområden.¹

För att kvalitén i skolans undervisning ska utvecklas krävs att verksamheten ständigt prövas, resultat följs upp, utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Rektorn har en central och viktig roll i att leda kvalitetsarbetet och det är viktigt att kvalitetsarbetet inte enbart inkluderar svagheter i sin analys utan även tar fasta på de framgångsfaktorer som skolan har. Här ingår också att rektorn skaffar sig en god bild

¹ Skolverket (2012a) Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet, Skolverkets allmänna råd

över hur lärare låter sin undervisning genomsyras av de värden som anges i läroplanen. Av granskningen framgår att rektorns uppföljning av värdegrundsuppdraget och jämställdhetsuppdraget saknas.

Uppföljningen ska vara systematisk, kontinuerlig och löpande. Det här innebär att uppföljningen inte enbart kan ske i slutet på en termin eller läsår. Det är också viktigt att rektorn gör elever, lärare och övrig skolpersonal delaktiga i uppföljningsarbetet. Som exempel kan elevenkäter, diskussioner i samband med elevråd eller klassråd användas för att skapa delaktighet bland eleverna. På motsvarande sätt behöver rektorn finna former för hur lärarna kan göras delaktiga i kvalitetsarbetet. Det kan ske exempelvis genom medarbetarsamtal, rektors deltagande i arbets- och ämneslagsträffar, eller via andra forum och träffar där lärarna har möjlighet att delge sina erfarenheter.² Av granskningen framgår att lärarnas medverkan i stort sett saknas. När personal och elever upplever sig delaktiga i arbetet sker en förankring och ökad förståelse för verksamhetens problem, styrkor och förbättringsarbete.³

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn, tillsammans med skolans personal, identifierar och analyserar de aktuella behoven då den nya skolans verksamhet varit igång drygt ett år. Några behov är identifierade och inplanerade att arbeta med under läsåret som; utveckla samarbetet mellan lärarna samt påbörja ett strategiskt jämställdhetsarbete.

² 4 kap. 4-5 §§ skollagen (2010:800); Skolverket 2012, s.11ff, 47

³ 4 kap. 4 § skollagen; Skolverket 2012, s. 21, 32, 37f

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att eleverna får en god undervisning på Furulidsskolan. Undervisningen är varierad med ett aktivt lärarstöd där läroplanens mål tydliggörs för eleverna. Lärarna låter eleverna vara delaktiga i undervisningen och ibland får de utvärdera lektionerna. Lärarna motiverar och synliggör lärandet för eleverna, men det finns några elever på skolan som behöver en mer anpassad eller utmanande undervisning.

Undervisningen är varierad, målfokuserad och eleverna får ett aktivt lärarstöd

Undervisningen är varierad med ett aktivt lärarstöd där läroplanens mål tydliggörs för eleverna. Lärarna berättar i intervju att skoldagen börjar med en genomgång av dagens schema som är kompletterat med bildstöd. Därefter presenteras den aktuella lektionen med en arbetsordning på tavlan, vilket Skolinspektionen såg exempel på vid lektionsobservationerna. Lärarna anpassar genomgångarna för eleverna så de inte blir för långa, och varierar genom att använda digitala och analoga arbetssätt. För att säkerställa att alla elever förstått uppgifterna, ställer lärarna frågor om innehållet som eleverna får svara på. Läraren kan också visa på exempel och efter det låta eleverna prova själva. Därefter kan eleverna få sprida ut sig i till exempel grupper för att arbeta med uppgiften. Undervisningen varierar också genom att eleverna får arbeta enligt EPA (enskilt, par eller alla) och att det finns flexibla ställen att arbeta på. Att lärarna gör på olika sätt är en medveten strategi för att anpassa för alla elever. En lärare menar att det är en viktig utmaning att hitta en bra balans i variationerna då eleverna gynnas och lär på olika sätt. Lärarna känner till de elever som behöver extra stöd, eller behöver ha en egen planering, för att komma igång med skolarbetet. Eleverna uppmanas också att hjälpa varandra. Lärarna och eleverna berättar att ibland avslutas lektionerna med att lärarna sammanfattar lektionen eller frågar eleverna om vad de lärt sig, vilket även Skolinspektionen såg exempel på under lektionsobservationerna. För att säkerställa att undervisningen utgår från de nationella

målen använder sig lärarna av läromedel som följer målen. Lärarna har också diskussioner och stämmer av med varandra att de nationella målen följs. Målen är uppsatta i klassrummen och lärarna tydliggör dessa för eleverna genom att bryta ner dem på lektionsnivå. Lärarna berättar att de också kan tydliggöra målen genom att visa en powerpoint, eller att i slutet av lektionen stämma av de målområden de gått igenom. Eleverna bekräftar i intervju att lärarna redogör för målen i undervisningen.

Lärandet synliggörs och uppmuntras av lärarna, dock finns tillfällen då undervisningen behöver utmana och anpassas efter eleverna i högre grad

För att stärka elevernas självförtroende och motivation synliggör lärarna lärandet för eleverna, men det finns elever som behöver en mer anpassad och utmanande undervisning. Lärarna ger exempel på hur de motiverar eleverna; de kan få göra en självutvärdering, få svara på vad de lärt sig vid lektionsslut, läraren sätter ord på vad eleverna lärt sig, visar texter som de tidigare skrivit samt jämföra tid på hur snabbt de räknar i matematik. För vissa elever är de nationella proven motiverande då de konkret kan visa sina kunskaper. Genom att vara delaktiga i sitt lärande motiveras också eleverna, säger lärarna. Eleverna berättar också att lärarna uppmuntrar deras lärande, genom att säga att de är duktiga eller har jobbat bra. Lärarna berättar att de anpassar läromedlen för enskilda elever genom att använda Gleerups digitala läromedel. Vid utvecklingssamtalen diskuteras elevernas inlärningsstrategier. De använder extra anpassningar för att möta elevernas behov genom att till exempel använda muntliga prov, individuella schema, särskild placering och/eller individanpassade instruktioner. De kan även utmana eleverna genom att ge en läxa med mer avancerad text. Eleverna får själva välja om de vill fördjupa sig i innehållet eller träna mer inom ämnet. Eleverna berättar att de får hjälp när de behöver och kan ibland få extra material om de har lätt för något ämne. Men eleverna ger även exempel på att de får extra uppgifter som inte är mer utmanande eller att de får arbeta med något annat som de ligger efter med. Eleverna ger också exempel på att elever som stör i klassrummet får sitta utanför klassrummet för att inte störa, men det händer att dessa elever då inte arbetar med uppgifterna. Skolinspektionen såg också exempel på elever som gick ut och in i klassrummen och störde andra elever.

Eleverna är delaktiga i undervisningen och får till viss del utvärdera lektionerna

Lärarna låter eleverna vara delaktiga i undervisningen och ibland får eleverna utvärdera lektionerna. Lärarna berättar att genom att låta eleverna få bestämma något i undervisningen motiveras de i sitt lärande. Lärarna ger flera exempel på delaktighet; eleverna får välja vad de ska skriva om, använda mentometer när eleverna ska tycka till om något eller bestämma hur de vill sitta i klassrummet. Lärarna kan också låta eleverna använda sig av det egna intresset i undervisningen eller välja om de vill skriva digitalt eller analogt. Genom att använda sig av elevernas olika sätt

att lära ökar elevernas delaktighet i undervisningen. Några lärare använder sig av Exit-ticket vid utvärdering av lektionen. Någon elev säger att de får berätta vad de tycker om lektionen. Men flera elever tycker att lärarna mer utvärderar elevernas insats än själva lektionen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att undervisningen anpassas och utmanar alla elever, oavsett var de befinner sig i sin utveckling.

Skolinspektionens granskning visar att det dock sker ett visst arbete med att anpassa och utmana eleverna i undervisningen, men det behöver ske i större utsträckning. Granskningen visar att det finns elever som behöver mer anpassningar och utmaningar i undervisningen så att de når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

En central utgångspunkt i skollagen och läroplanen är att undervisningen ska utgå från och anpassas efter de enskilda elevernas olika behov och förutsättningar. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Vidare anger läroplanen att eleverna ska stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. En utmanande undervisning innebär att läraren kognitivt utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter som utvecklar och utmanar deras tänkande. Detta anses i sin tur främja och stärka elevernas motivation och engagemang i undervisningen.⁴ Exempelvis innebär en stimulerande och utmanande undervisning att läraren erbjuder en större variation av uppgifter att välja mellan för elever och att extrauppgifter som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att i det påbörjade arbetet med att utveckla samarbetet mellan lärarna, lyfta områden som handlar om anpassning av och

⁴ Nordenbo, S.-E. mfl (2008) *Teacher competences and pupil achievement in pre-school and school: A systematic review carried out for The Ministry of Education and Research, Oslo*, Köpenhamn: Danish Clearinghouse for Educational Research; Scheerens, J m.fl. (2007) *Review and meta-analysis of school and teaching effectiveness*, Enschede: University of Twente, Department of Educational Organization and Management, Hattie 2009.

utmaningar i undervisningen. Det kan till exempel ske genom att lärarna delar med sig av sina erfarenheter, både med att utmana elever som hunnit längre i sin utveckling samt att skapa struktur för elever som till exempel inte själva klarar av att välja plats att arbeta på.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att alla elever på Furulidsskolan inte erbjuds en klassrumsmiljö där studiero råder, samt att det finns elever som är otrygga. Ytterligare skäl till bedömningen är att det saknas ett strategiskt gemensamt arbete på skolan för att skapa en lugn och trygg miljö där eleverna kan utvecklas så lång som möjligt. Dock har skolan gemensamma ordningsregler, där eleverna varit delaktiga vid framtagandet, samt planerade rastaktiviteter som till viss del påverkar studieron positivt och kan förebygga otrygghet.

Ett samlat arbete kring studiero saknas på skolan

Granskningen visar att studieron varierar på Furulidsskolan och det saknas ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero. Lärarna, rektorn, representanterna för elevhälsan samt eleverna berättar att studieron varierar på skolan, men det har skett en positiv utveckling av studieron den senaste tiden. Skolans ordningsregler har alla på skolan varit delaktiga i att arbeta fram, vilket även eleverna nämner i intervju. Några lärare önskar tid att diskutera hur reglerna fungerar i dagsläget. Några av lärarna tror att rektorns vision om öppna lärmiljöer påverkat studieron negativt, då alla elever/elevgrupper inte klarar det. Lärarna uttrycker att de först måste skapa trygghet och studiero på skolan genom rutiner och struktur innan eleverna kan klara av att ta ansvar i de öppna lärmiljöerna. Det finns inget gemensamt förhållningssätt för att främja studiero på skolan, vilket flera lärare efterfrågar. Det finns dock tillgång

till viss utrustning för att främja studiero, till exempel skärmar och hörselkåpor. Flera av lärarna använder olika metoder för att skapa studiero, till exempel pinglar de i en klocka, räknar ned, ger ett tysthetstecken med ett finger i luften eller uppmuntrar ett positivt beteende på olika sätt, vilket eleverna berättar om i intervju och Skolinspektionen ser exempel på genom lektionsobservationerna. Ljudnivån i matsalen är för hög tycker både lärarna och eleverna. Någon lärare pinglar med en klocka om ljudnivån är för hög i matsalen, men det är inte något som är förankrat bland all personal. Några elever berättar i intervju att det är "skrikigt" någon gång varje dag i klassen, även när läraren har genomgång under lektionen. Några andra elever berättar att när det blir "skrikigt" i klassrummet får de elever som skriker sätta sig i grupprummet, men det händer att de som sitter där gör något annat som stör ändå ut i klassrummet. Ytterligare några elever berättar att elever som ska arbeta ihop får sitta utanför klassrummet, trots att det finns elever som inte klarar av det, men de tror att läraren låter de eleverna gå ut ändå för att det ska bli lugnt i klassrummet. Även under Skolinspektionens observationer konstaterades att studieron varierar, det fanns enstaka exempel på lektioner där studiero rådde men på det flesta lektionerna saknades studiero. Skolinspektionen såg exempel på hög ljudvolym, elever som gick runt i klassrummet och störde andra elever eller gick ut och in i klassrummen. I en klass var det mer oroligt då några elever började bråka så läraren fick gå emellan. Några av lärarnas metoder för att främja studiero hjälper bättre än andra berättar eleverna. Representerarna för elevhälsan berättar att det saknas en samsyn kring studieron och att denna därför varierar i de olika klasserna på skolan. De upplever att lärarna inte haft tid eller utrymme för kollegiala samtal, samt att det varit hög personalomsättning vilket även påverkar samsynen kring studieron. Vid förra läsårsstarten var det rörigt på skolan med allt som var nytt, ny miljö, nya gruppkonstellationer och nya lärare. Visionen om de öppna lärmiljöerna tycker representerarna är fin, men om eleverna inte klara det lilla sammanhanget så klarar de inte heller det stora, det behövs skapas en trygghet först, inte bara föras in. Det finns vissa grupper som det behöver arbetas mer kring gällande studieron, berättar representerarna för elevhälsan. Rektorn berättar i intervju att det finns ingen gemensam strategi för att arbeta med studieron. Däremot finns det gemensamma ordningsregler och lärare som försöker utveckla gemensamma förhållningssätt kring studiero. Angående den flexibla lärmiljön säger rektorn att det är lärarna som har ansvar för vilka ställen eleverna ska få arbeta på. Hon ser att flera av lärarna har stängda dörrar till klassrummen och tror att eleverna bäst behöver det nu, men när tiden är mogen ska eleverna tränas i att ha flexibla lärmiljöer. Hon berättar vidare att visionen med de flexibla lärmiljöerna har lärarna varit delaktiga i men uttrycker att alla på skolan kanske inte har samma idé om vad visionen innebär och att de nya lärarna har inte varit med i processen från start.

Även ett medvetet arbete kring att skapa trygghet på skolan saknas

Granskningen visar att det finns elever som känner sig otrygga och att det saknas ett förebyggande arbete kring trygghet på Furulidsskolan. Lärarna berättar i intervju att det är få konflikter på skolan. Skolan erbjuder aktiviteter på rasten och det finns en "utomhuspedagog". För två år sedan gjordes en trygghetsvandring där eleverna fick visa områden på skolan som kan upplevas otrygga, men det har inte gjorts det senaste läsåret. Några av de intervjuade eleverna tror inte att det finns några elever på skolan som är rädda eller otrygga, men de tillägger att de vet inte säkert. Några andra elever tror att det finns elever som är rädda. På frågan om vad lärarna gör då, tycker några eleverna att lärarna fokuserar mer på sina mobiler när de är rastvakter. Om de säger till lärarna så lyssnar de inte, säger en elev. Även representanterna för elevhälsan upplever att det finns elever som är otrygga, framför allt handlar det om elever som är rädda för andra elever. De berättar att det pågår ett arbete kring situationen. Kuratorn arbetar nu med att bygga upp ett trygghetsteam på skolan. Rektorn berättar att de under förra läsåret identifierade några riskområden som påverkade elevernas trygghet, till exempel olika förhållningssätt hos personalen gentemot elever i behov av särskilt stöd och kring omklädningsrummen. Utifrån utvecklingssamtalen har det visat sig att eleverna känner sig mer trygga nu än tidigare. De strukturerade rastaktiviteterna är viktiga för att skapa trygghet, säger rektorn vidare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver starta ett strategiskt och gemensamt arbete på skolan där all personal och samtliga elever är delaktiga i skapandet av en lugn och trygg miljö och där studiero råder.

Skolinspektionens granskning visar att det finns flera klasser som har en orolig studiemiljö på Furulidsskolan. Här behövs ett samlat arbete där alla på skolan är delaktiga. Det gäller både arbetet med att skapa en trygg miljö både ute och inne för eleverna, samt att skapa studiero i alla klasser på skolan.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare ska elever enligt läroplanen fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Skolinspektionens har tidigare i en kvalitetsgranskning avseende studiero visat att även om det på många skolor pågår ett arbete med att förbättra studieron så behöver systematiken i arbetet ofta öka och utgå från elevernas upplevelse av studiero på ett tydligare sätt.⁵ För att alla elever ska kunna känna sig trygga och inte störas vare sig i eller utanför klassrummet behöver skolan arbeta förebyggande med dessa frågor. Skolor som arbetar förebyggande med frågor knutna till den pedagogiska miljön såsom sociala relationer och en positiv skolmiljö ger sina elever bättre förutsättningar att nå goda skolresultat. Rädda, otrygga elever har svårare att ta in ny kunskap, inte minst i de fall där rädsla och otrygghet leder till frånvaro i skolan.⁶ Trygghet handlar ytterst om elevernas arbetsmiljö. För att utbildningen ska vara trygg kan inte lärmiljön begränsas till undervisningen i lektionssalar och övriga studieutrymmen, som till exempel skolbibliotek och grupprum. I begreppet utbildning innefattas även skolmåltider, korridorer, skolgården under raster, lägerskolor, utflykter, studiebesök och praktik med mera och därmed utgör allt detta också lärandemiljön.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn initiera ett gemensamt arbete, där eleverna är delaktiga, i att skapa trygghet och studiero på skolan. Det framkommer av de intervjuade på skolan att ett sådant arbete är efterfrågat, vilket gör att det finns en god grund för rektorn att påbörja ett sådant arbete.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

⁵ Skolinspektionen (2016c). *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*. Kvalitetsgranskningsrapport, Dnr: 400-2015:1405.

⁶ Skolinspektionen (2015) *Trygghet: Fördjupad analys av skolenkäten*, Stockholm: Skolinspektionen.

⁷ Ibid.

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn inte analyserat lärarnas bedömningar och betygssättning och att rektorn saknar kännedom om eventuella stora avvikelser i bedömning och betygssättning. Rektorn analyserar inte eventuella skillnader mellan omdömen i olika ämnen och resultaten på de nationella proven. Ytterligare skäl till bedömningen är att rektorn inte ger tillräckliga förutsättningar för lärarna att samverka med varandra när de gör sina bedömningar. Visserligen berättar rektorn och lärare att detta läsår (2019/2020) kommer skolan att ha ett utvecklingsarbete angående betyg och bedömning där bland annat rutiner för sambedömning av nationella prov tas fram, men vid tiden för Skolinspektionens granskning har ett sådant arbete ännu inte påbörjats.

Det saknas en analys i syfte att säkerställa att likvärdiga bedömningar görs på skolan

Granskningen visar att rektorn inte gjort någon analys av lärarnas bedömningar. I den informationsinhämtningen som rektorn skickat till Skolinspektionen inför den regelbundna kvalitetsgranskningen anger hon att då skolan bytt lärplattform från Unikum till V-klass har hon inte kunnat göra någon analys av lärarnas bedömningar. Alla lärare har inte heller dokumenterat och analyserat elevernas resultat i Vklass. På frågan hur rektorn säkerställer att lärarna gör rätt bedömningar svarar hon att det finns inget systematiskt arbete av de bedömningar som görs i nuläget. Rektorn säger vidare att hon känner till eleverna och därför får en känsla för om bedömningarna stämmer överens utifrån de iakttagelser hon gjort. Hon får också information om bedömningarna genom de avstämningar som görs kring de elever som inte når målen. På frågan om hur de på skolan använder de nationella proven svarar rektorn att resultaten används vid överlämningarna från årskurs 3 till 4. Lärarna berättar i intervju att de inte har någon kunskap om hur rektorn följer upp och analyserar deras bedömningar.

Det saknas tydliga forum för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar

Granskning visar att det saknas gemensamma forum på Furulidsskolan för att lärarna ska ha möjlighet att sambedöma och kvalitetssäkra de bedömningar som görs. Lärarna berättar i intervju att de behöver fortbildning i bedömning för att få en likvärdighet i de bedömningar som görs på skolan. Nu finns det med i skolans kalendarie att de ska arbeta med betyg och bedömning på skolan. Några lärare berättar att de börjat ett arbete med formativ bedömning och har läst Dylan Williams bok. Lärarna gör

bedömningarna individuellt vid tiden för granskningen och använder sig av Skolverkets bedömningsstöd som kvalitetssäkring. De berättar att det finns ingen systematik eller något gemensamt förhållningssätt gällande bedömningarna som görs på skolan. Flera lärare har informella avstämningar med kollegorna vid behov, men inte på något av rektorn organiserat sätt. Till viss del är specialpedagogen involverad i de bedömningar som görs på skolan. Några av lärarna berättar att vårterminens bedömningar för årskurs 3 dokumenterades på Unikum. När det gäller årskurs 1 och 2 är det fokus på de elever som inte når målen. När det gäller de nationella proven berättar lärarna att de, på eget initiativ, rättar och sambedömer de nationella proven på lärarkonferenserna. De har ingen sambedömning med lärare på andra skolor när de nationella proven rättas. Ibland har specialpedagogen varit med vid analysen av de nationella proven. Rektorn utgår från att lärarna hjälper varandra med att kvalitetssäkra bedömningarna, och vet att lärarna ibland arbetar med bedömningarna kollegialt när de träffas, både formellt och informellt. Rektorn berättar att vid en kartläggning med BRUK som verktyg (Skolverkets verktyg för självskattning) framkom det att lärarna behövde utveckla arbetet med både summativa och formativa processer inom betyg och bedömning, vilket de detta läsår kommer att arbeta med. I den planeringen finns det även med att rutiner för hur de lägger upp arbetet med de nationella proven samt att lärarna ska samarbeta kringbedömningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera lärarnas bedömningar för att säkerställa att de är rättvisande och likvärdiga, samt ge förutsättningar för lärarna att kunna sambedöma och kvalitetssäkra sina bedömningar.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn behöver analysera lärarnas bedömningar och öka sin kännedom om eventuella avvikelser i bedömning och betygssättning. I skolans planering finns nu med att arbeta med betyg och bedömningar, det förstnämnda är särskilt angeläget då även årskurs 6 ingår i skolenheten detta läsår (2019/20). Det saknas också gemensamma forum för sambedömning och samverkan kring bedömningar. Visserligen sker en viss sambedömning mellan några lärare men det sker informellt och på lärarnas egna initiativ. Det innebär att inte alla bedömningar som görs kvalitetssäkras.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas

mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Rektorn har ett ansvar att analysera avvikelser i betygssättningen, genom att identifiera om det förekommer skillnader mellan lärarnas bedömningar och betygssättning och därefter analysera eventuella skillnader. Det innebär att skillnader och variationer gällande bedömningar mellan olika elevgrupper och klasser, ämnen/årskurser och målområden behöver identifieras. Här är det särskilt viktigt att reflektera över om betygen glider iväg i någon riktning, över tid. Analysen bör göras för alla ämnen och inte begränsas till ämnen där det finns nationella prov. Utifrån analysen behöver rektorn diskutera eventuella skillnader med lärarna, som en utgångspunkt för att öka likvärdigheten i lärarnas bedömningar.⁸ Av läroplanen framgår att lärarna i samverkan ska utbyta kunskaper och erfarenheter. Det framgår vidare att lärarna utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Ett professionellt samtal om utformningen av ändamålsenliga bedömningssituationer och bedömning av olika underlag kan förbättra likvärdigheten. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.⁹

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att säkerställa att en likvärdig bedömning sker samt att utveckla former för ett samarbete kring bedömning och betygssättning. Genom skolenhetens planerade utvecklingsarbete kring bedömning och betygssättning kan lärarnas och elevhälsans samlade kompetens inom området

⁸ Skolinspektionen (2017b) *Bedömningsprocessernas betydelse för likvärdigheten: Ombedömning av nationella prov 2016*, Stockholm: Skolinspektionen

⁹ Skolverket (2018) *Betyg och betygssättning, Skolverkets allmänna råd*, Stockholm

användas bättre. Att dela erfarenhet i bedömning med andra grundskolor i området ökar likvärdigheten i lärarnas bedömningar.

På Skolinspektionens vägnar

X Bo Jersenius

Beslutsfattare
Signerat av: Bo Jersenius

X Ia Thun

Utredare/föredragande
Signerat av: Ia Thun

I handläggningen av ärendet har även Camilla Adler medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 24, 25 och 26 september 2019. Besöket genomfördes av Ia Thun och Camilla Adler.

Furulidsskolan är en grundskola för elever från årskurs 1 till årskurs 6. I skolenheten går 217 elever i grundskolan. Lärarna är indelade i fyra arbetslag, två i varje stadiet. Skolan ligger i området Vallda i Kungsbacka kommun.